

Władysław Hendzel

Dr Józef Bar (1930-2008) – rocznicowe wspomnienie

Józef Bar urodził się 7 czerwca 1930 roku w Husowie, powiat łąccucki, ongiś, w II Rzeczypospolitej, woj. łwowskie, w rodzinie chłopskiej. Jego rodzicami byli Jan Bar i Anna z domu Żyga. Husów, wieś leżąca w południowej części powiatu łąccuckiego, 15 kilometrów od Łącuta, ma niezwykle bogatą historię, która od lat przyciąga wielu badaczy.

W latach 1937-1941 Józef Bar uczęszczał do miejscowej szkoły podstawowej im. Jana Raka, znanego pisarza ludowego, któremu przyszły polonista poświęci specjalną uwagę. Po ukończeniu klasy siódmej pobierał, wraz z siostrą Katarzyną, nauki uczęszczając na lekcje tajnego nauczania do sąsiedniej wioski Chodakówki, co pozwoliło mu opanować i zaliczyć materiał z zakresu I klasy gimnazjalnej. Pod koniec roku szkolnego 1944/45 złożył egzamin wstępny do II klasy gimnazjalnej w Państwowym Gimnazjum i Liceum, im. Henryka Sienkiewicza w Łącutie. Tutaj ukończył klasy II, III i IV gimnazjalne oraz I i II klasę licealną. 31 maja 1950 r. złożył egzamin dojrzałości według ówczesnego programu wydziału humanistycznego.

W latach 1950-1953 odbywał studia wyższe pierwszego stopnia w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej we Wrocławiu, specjalizując się w zakresie filologii polskiej. 1 lipca 1953 r. uzyskał dyplom, dający uprawnienie do nauczania języka polskiego w szkołach stopnia licealnego. W tym samym roku rozpoczął pracę w Liceum Pedagogicznym, a później w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym nr 11 w Opolu. Jednocześnie kontynuował (w latach 1959-1960 i 1963-1964) magisterskie studia uzupełniające w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu, na Wydziale Filologiczno-Historycznym (studium dla Pracujących). Studia te ukończył w roku 1964 uzyskując tytuł magistra filologii polskiej na podstawie rozprawy na temat:

„Dwa dramaty Jana Kasprowicza: *Świat się kończy* i *Bunt Napierskiego*”. Promotorem pracy magisterskiej był prof. dr hab. Stanisław Kolbuszewski.

Józef Bar nie poprzestał na uzyskaniu magisterium, postanowił rozwijać swoje zainteresowania naukowe, które skoncentrował na problemach dydaktyki nauczania języka i literatury. Zainteresowania te zostały uwieńczone uzyskaniem w roku 1972 stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych na podstawie rozprawy napisanej pod kierunkami prof. dr hab. Władysława Studenckiego pt. *Formy wypowiedzi w programie języka szkoły podstawowej i średniej*. Tytuł naukowy doktora Rada Wydziału zatwierdziła w dniu 22 września 1972.

We wspomnianej wyżej Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym, nr 11 im. Mikołaja Kopernika w Opolu Józef Bar pracował do 30 września 1965 roku. Od 1 września 1958 roku do 30 września 1965 roku pełnił równocześnie obowiązki kierownika Sekcji Języka Polskiego Okręgowego Ośrodka Metodycznego w Opolu, korzystając z przysługującej mu z tego tytułu zniżki w szkole (uczył tylko w jednej klasie). W roku akademickim 1962/63 powierzono mgr. Józefowi Barowi na okres trzech lat prowadzenie zajęć zleconych (ćwiczeń) w Zakładzie Dydaktyki Filologii Polskiej WSP w Opolu. Po trzech latach został zatrudniony (po służbowym przeniesieniu ze szkoły ćwiczeń) w tymże Zakładzie na stanowisku starszego asystenta, pracując jednocześnie przez kilka lat (1965-1969) jako instruktor w Sekcji Języka Polskiego Okręgowego Ośrodka Metodycznego w Opolu.

W latach 1971-1995 dr Józef Bar pracuje na stanowisku starszego wykładowcy pełniąc w tym czasie powierzoną mu funkcję kierownika Zakładu Dydaktyki Filologii Polskiej. Funkcję tę sprawował przez trzy lata od 1 lipca 1971 do 30 września 1974 r. Przez okres 19 lat dr Bar pełnił też funkcję kierownika Międzywydziałowego Zakładu Studenckich Praktyk Zawodowych.

Dnia 1 października 1995 r. dr J. Bar przeszedł na emeryturę, pracując jeszcze przez dwa lata w macierzystej Uczelni w wymiarze pół etatu jako starszy wykładowca, zaś w roku akad. 1999/2000 prowadził zajęcia zlecone. W sumie w opolskiej Uczelni pracował 35 lat. W tym czasie prowadził zajęcia/wykłady i ćwiczenia z metodyki nauczania przedmiotu „język polski” w szkole podstawowej i średniej, z dydaktyki ogólnej na kierunku filologia polska, seminarium magisterskie z metodyki nauczania przedmiotu kierunkowego (dydaktyka języka i nauki o języku).

Dr Józef Bar był także niezwykle aktywny w działalności pozauczelnianej. W latach 1985-2000 uczestniczył w pracach Zespołu Kierunkowego Filologii Polskiej Centralnego Ośrodka Metodycznego Studiów Nauczycielskich przy WSP im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Przez wiele lat uczestniczył aktywnie w pracach Komisji ds. Stopni Specjalizacji Zawodowej Nauczycieli przy Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Opolu. Od roku 1973 do 2008

brał czynny udział w pracach jury Okręgowego Komitetu Olimpiady Literatury i Języka Polskiego.

Przy tych różnorodnych obowiązkach dr Józef Bar nie zaniedbywał swoich zainteresowań naukowo-badawczych, o czym świadczy jego dorobek w tym zakresie. Jest on autorem sześciu publikacji zwartych oraz około 70 artykułów, szkiców, recenzji, opracowań. Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się na takich obszarach, jak: dydaktyka języka polskiego – ćwiczenia w mówieniu i pisaniu; regionalizm w nauczaniu języka polskiego w szkole podstawowej i średniej, poradniki bibliograficzne z zakresu dydaktyki nauczania języka literatury dla studentów filologii polskiej.

Działalność dr. Józefa Bara zarówno jako akademickiego nauczyciela-wychowawcy jak też jego angażowanie się w liczne prace pozauczelniane były często zauważane i wyróżniane. Wyrazem tego jest szereg odznaczeń, m.in. nagroda indywidualna III stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (podstawą były głównie dwie prace: *Dydaktyka ćwiczeń w mówieniu i pisaniu. Wybrane zagadnienia* oraz *Formy wypowiedzi w programie języka polskiego szkoły podstawowej i średniej*); Złoty Krzyż Zasługi; Medal Komisji Edukacji Narodowej (1979); Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1983); Medal Uniwersytetu Opolskiego (1995).

Tyle daty, fakty, tytuły. Ale nie wszystko one mówią i wymagają dopełnienia.

Dr Józef Bar był człowiekiem powszechnie znanym i niezwykle cenionym zarówno wśród przyjaciół, kolegów, znajomych w różnych środowiskach pozauczelnianych, a także, co jest niezwykle ważne, wielu środowiskach akademickich, co pokazała niedawno zorganizowana przez Zakład Dydaktyki ogólnopolska konferencja naukowa pt. *Uczeń w świecie języka i tekstu* „dedykowana” właśnie dr. Józefowi Barowi. Przez wiele lat aktywnie uczestniczył on w wielu konferencjach ogólnopolskich jako niezawodny referent, dyskutant, którego zarówno wypowiedzi własne jak i publikacje były bardzo cenione.

Dr Bar budził powszechny szacunek swoją niezwykle pracowitością, rzetelnością, uczciwością i otwartością na ludzi, nie kierując się przy tym żadnymi animozjami czy uprzedzeniami. Wzruszająca była jego koleżeńskość, gotowość niesienia pomocy, rady i to nie tylko w kwestiach „uczonych”. Przy bliższym poznaniu imponować mógł szerokim i gruntownym odczytaniem i wielką kulturą prawdziwego humanisty.

Był człowiekiem niezwykle otwartym na wszelkiego rodzaju nowości w literaturze, sztuce, kulturze, „polował” przez całe lata na głośne nowości książkowe, chętnie uczestniczył w różnego rodzaju zebraniach towarzystw regionalnych, konferencjach naukowych, ochoczo zgłaszał się do udziału w licznych krajowych i zagranicznych wycieczkach.

Wzruszająca była więc dr. Józefa Bara ze środowiskiem, z którego wyszedł, to znaczy z ziemią husowską. Utrzymywał stale kontakty nie tylko z rodziną, ale z wieloma mieszkańcami Husowa, wspominał o nich, żył ich problemami, załatwiał liczne ich prośby nie tylko natury „intelektualnej”.

Zapewne z owego przywiązania do rodzinnych stron zrodził się u niego pomysł przygotowania edycji poezji husowskiego poety, Jana Raka. Rzecz udało mu się doprowadzić do szczęśliwego finału, czego dowodem jest tomik wydany w Husowie w roku 2003 pt. *Człowieczy los. Dumki i wiersze Jana Raka*. Nieśmiało, skromnym duktem pisma dodał od siebie u dołu strony tytułowej: „Przygotował do druku, słowo wstępne, objaśnienia i posłowie opracował Józef Bar”. Publikacja spotkała się z żywym zainteresowaniem czytelników, a także doczekała się wyczerpującej i nader pozytywnej recenzji na łamach „Literatury Ludowej” – pióra Elżbiety Pawłowskiej.

Dr Józef Bar żyje i pozostaje w naszej pamięci jako wspaniały nauczyciel-wychowawca wielu pokoleń polonistów, humanista zatroskany o piękno polszczyzny, niezawodny przyjaciel i kolega.